

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 10To/6/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117011497
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Monok
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8117011497.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Monoka a sudcov JUDr. Mariána Sninského a Mgr. Iva Maruščáka na verejnom zasadnutí konanom dňa 03.07.2024, v trestnej veci proti obžalovanému A. B. C. pre prečin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Tr. zákona, o odvolaní okresného prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Prešov sp. zn. 1T/81/2017 zo dňa 04.09.2023, takto

rozhodol:

Podľa § 319 Tr. poriadku z a m i e t a odvolanie okresného prokurátora.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom bol obžalovaný A. B. C. podľa § 285 písm. b) Tr. poriadku oslobodený spod obžaloby pre skutok právne kvalifikovaný ako pokračujúci prečin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Tr. zákona, ktorý mal spáchať tak, že

- ako osoba oprávnená vystupovať v mene spoločnosti B. – C. D., D., so sídlom, C. E. F. X, XXX XX B. IČO: XXX XXX XX po predchádzajúcich objednávkach prevzal:

1./ dňa 19.02.2008 na pobočke spoločnosti G. H. spol. s r.o. na ulici G. F. XXXX I. B., na základe faktúry č. 827100885 po tom, ako uhradil sumu 3.213,- Sk od spoločnosti G. H. D.. D., J. X, K., IČO: XXX XXX XX tovar značky ROTO rôzneho druhu v hodnote 236.406,80 Sk (7.847,27 Eur) s dátumom splatnosti faktúry za dodaný tovar do 20.03.2008 a so splatným zostatkom vo výške 233.193,80 Sk (7.740,62 Eur),

2./ v spoločnosti L. – L., D., K. F. XX, XXX XX B., IČO: XX XXX XXX, na základe faktúry č. OF22608 z 18.02.2008 stavebný a iný materiál za sumu 35.589,50 Sk (1.181,35 Eur), faktúry č. 33508 z 29.02.2008 stavebný a iný materiál za sumu 54.215,50 Sk (908,37 Eur), faktúry č. 65708 z 15.04.2008 stavebný a iný materiál za sumu 6.153,50 Sk (204,26 Eur), faktúry č. 72708 z 30.04.2008 stavebný a iný materiál za sumu 16.260,50 Sk (539,75 Eur), faktúry č. 82108 z 30.04.2008 stavebný a iný materiál za sumu 1.154,50 Sk (38,32 Eur) a faktúry č. 153208 z 15.08.2008 stavebný a iný materiál za sumu 5.879,- Sk (195,15 Eur),

3./ v priestoroch podnikateľského subjektu D. M. – N., O. F. X, XXX XX B., IČO: XXX XXX XX, na základe faktúry č. F 800464 z 22.04.2008 stavebný a iný materiál za sumu 19.399,50 Sk (643,95 Eur), faktúry č. F 800465 z 22.4.2008 stavebný a iný materiál za sumu 91.020,50 Sk (3.021,33 Eur), faktúry č. F 800538 z 30.04.2008 stavebný a iný materiál za sumu 7.718,- Sk (256,19 Eur), faktúry č. F 800640 z 15.05.2008 stavebný a iný materiál za sumu 7.230,50 Sk (240,01 Eur) a faktúry č. F 800748 z 30.05.2008 stavebný a iný materiál za sumu 4.355,50 Sk (144,58 Eur),

4./ v spoločnosti P., D., C. F. XX, XXX XX C., IČO: XXX XXX XX na základe faktúry č. 0801152 z 20.05.2008 stavebný a iný materiál za sumu 24.664,- Sk (818,69 Eur),

5./ v spoločnosti H. - G., D., I. F. XXX, XXX XX K. na základe faktúry č. 88300117 z 09.06.2008 stavebný a iný materiál za sumu 20.347,50 Sk (675,41 Eur), faktúry č. 88300121 z 13.06.2008 stavebný a iný materiál za sumu 72.686,50 Sk (2.412,75 Eur), faktúry č. 88300133 z 20.06.2008 stavebný a iný materiál za sumu 1.452,- Sk (48,20 Eur) a faktúry č. 88300148 z 04.07.2008 stavebný a iný materiál za sumu 663,50 Sk (22,02 Eur),

príčom nevykonával žiadny úkon smerujúci k úhrade predmetných faktúr pre tieto obchodné subjekty a s ohľadom na objem celkového zadĺženia spoločnosti B. – C. D., D., ktorý vznikol postupne pred objednaním tovaru, vedel o tom, že za dodaný tovar spoločnosť B. – C. D., D. nezaplatí, čím takto svojím konaním spôsobil uvedeným obchodným subjektom celkovú škodu spolu v sume najmenej 20.890,57 Eur,

pretože skutok nie je trestným činom.

Súčasne podľa § 288 ods. 3 Tr. poriadku poškodený s obchodným menom G. H. D.. D. M., J. X, K., IČO: XXX XXX XX, s nárokom na náhradu škody bol odkázaný na civilný proces.

Proti uvedenému rozsudku podal, v zákonom stanovenej lehote v neprospech obžalovaného, prokurátor odvolanie. Uviedol, že s hodnotením dôkaznej situácie prvostupňovým súdom a teda ani s oslobodením obžalovaného spod obžaloby sa nemôže stotožniť. Poukázal na to, že obžalovaný preberal tovar na faktúry napríklad od firmy L. - L. (bod 2 obžaloby) v období od februára 2008 do augusta 2008, tieto neuhradil, napriek tomu v mesiacoch máj, jún a august toho istého roka preberal iný tovar od iných firiem (body 3, 4 a 5 obžaloby), vediac, že je v zlej finančnej situácii, ako to povedal napr. svedok O. Q. z vyššie spomenutej firmy. Teda napriek tomu, že nemal uhradené faktúry od februára 2008, preberal tovar od iných firiem, hoci si musel byť vedomý, že nebude schopný svoje záväzky uhradiť riadne a včas. Obžalovaný sám na súde povedal, že v roku 2007 sa ako firma dostali do straty. Ďalej, svedok D.. M. uviedol, že hoci obžalovaný ich ubezpečoval, že dlžné sumy zaplatí, nedošlo k tomu, ani k dohode o splátkach alebo o uznaní dlhu. Podľa prokurátora je zrejmé, že firma obžalovaného bola v čase preberania tovaru od poškodených firiem v nepriaznivej finančnej situácii, o čom obžalovaný ako jej konateľ nepochybne mal vedomosť. Napriek tomu pokračoval v objednávaní a preberaní tovaru, avšak už u iných dodávateľov, pritom podľa odvolateľa obžalovaný musel vedieť, že tieto záväzky (uvedené vo výroku obžaloby) nebude schopný uhradiť, poškodené firmy zavádzal tým, že im sľúbil úhradu svojho dlhu alebo jeho právne ošetrenie (napr. formou uznania dlhu), nakoniec takto predĺženú firmu previedol na inú osobu, na tzv. bieleho koňa (nekontaktného, nedostupného v konaní, kde je žalovaný prevod firmy na túto osobu). Má za to, že o podvodnom úmysle (hoci aj eventuálnom) svedčí aj postoj obžalovaného k záväzkom spoločnosti v rozhodnom čase. Obžalovaný nevykonával žiaden úkon smerujúci k úhrade dlhu, naopak, vedomý si dlhov spoločnosti túto previedol na inú osobu. Vzhľadom na objem celkového zadĺženia spoločnosti musel mať vedomosť o tom, že za odobratý tovar nezaplatí. Takto teda podľa prokurátora uviedol poškodené osoby pri preberaní tovaru do omylu v tom, že im zaplatí za tovar riadne a včas, avšak už v tom čase mal vedomosť o tom, že to nebude schopný vykonať, čím sa na úkor poškodených obohatil o sumu minimálne 20 tisíc eur. Považuje za potrebné poukázať aj na to, že firma obžalovaného B. D., D., mala finančné problémy už pred prevzatím tovaru v prvom prípade v teraz posudzovanej veci. Vo veci vedenej na súde pod sp. zn. 33T/39/2017 (1 Pv 511/12/7707), kde bol 15. februára 2018 vydaný právoplatný odsudzujúci rozsudok, bolo preukázané, že už v roku 2007 firma vzala úver z banky, ktorý nebola schopná splácať (kvôli čomu banka úver začiatkom roka 2009 vyhlásila za predčasne splatný). Vo veci, kde krajský súd konal pod sp. zn. 6To/4/2020 (1 Pv 138/18/7707), vyplýva z dôkazov, ako je to konštatované v uznesení krajského súdu, že už začiatkom roka 2008 začali vo firme problémy s platením faktúr, že obžalovaný uzavrel zmluvy na výstavbu bytov v rokoch 2007 a 2008, no niektoré z nich ani nezačal stavať. Aj v ďalšej veci, 5T/106/09 (1 Pv 915/08/7707) bol obžalovaný právoplatne odsúdený za podvod spáchaný v roku 2007. Teda problémy s platením záväzkov mala firma obžalovaného už v roku 2007. Z toho prokurátor vyvodzuje, že nepochybne tak obžalovaný musel mať minimálne vedomosť o tom, že nebude schopný svoje záväzky uhradiť riadne a včas, v konečnom dôsledku to ani neurobil, ale zbavil sa zodpovednosti za ním spôsobené dlhy prevodom firmy na bieleho koňa, na úkor poškodených firiem, ktorým tak spôsobil väčšiu škodu. Preto je odvolateľ toho názoru, že odôvodnenie prvostupňovým súdom a teda ani rozhodnutie o oslobodení obžalovanej osoby napadnutým rozsudkom nie je v súlade so zákonom, naopak, že bolo dostatočne preukázané, že obžalovaný spáchal týmto skutkom trestný čin podvodu tak, ako je to uvedené v obžalobe. Z vyššie uvedených dôvodov je preto toho názoru, že rozsudok prvostupňového súdu nie je správny a zákonný.

Preto navrhol, aby Krajský súd v Prešove ako odvolací súd v odvolacom konaní podľa § 321 ods. 1 písm. b) Tr. poriadku zrušil napadnutý rozsudok Okresného súdu Prešov vo výroku o oslobodení obžalovanej osoby spod obžaloby a aby podľa § 322 ods. 1, ods. 4 písm. a) Tr. poriadku vrátil vec Okresnému súdu Prešov na opätovné prejednanie a rozhodnutie.

Na základe podaného odvolania krajský súd v intenciách ust. § 317 ods. 1 Tr. poriadku preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého výroku rozsudku, proti ktorému podal odvolateľ odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo, prihliadajúc i na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, pokiaľ by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. poriadku, a dospel k záveru, že odvolanie prokurátora nie je dôvodné.

V konaní pred súdom prvého stupňa boli zákonným spôsobom vykonané dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na spravodlivé rozhodnutie. Súd vykonané dôkazy vyhodnotil spôsobom uvedeným v § 2 ods. 12 Tr. poriadku a takýmto postupom dospel k správnym skutkovým a následne i právnym záverom.

V odôvodnení svojho rozhodnutia prvostupňový súd uviedol, ktoré konkrétne dôkazy vo veci vykonal, ktoré skutočnosti z nich vyplývali a na základe ktorých konkrétnych dôkazov svoje skutkové závery ustálil. Popísal akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, ako aj to, prečo prokurátor dôkazné bremeno neunesol a akými právnymi úvahami sa spravoval. V tomto smere sú dôvody napadnutého rozsudku vecne správne, s týmito sa krajský súd stotožňuje a preto na ne aj v podrobnostiach poukazuje.

Vzhľadom na odvolacie námietky prokurátora však odvolací súd považuje za potrebné niektoré skutočnosti zvýrazniť a doplniť.

Trestného činu podvodu sa podľa § 221 ods. 1 Tr. zákona dopustí ten, kto na škodu cudzieho majetku seba alebo iného obohatí tým, že uvedie niekoho do omylu alebo využije niečí omyl, a spôsobí tak na cudzom majetku malú škodu. Tento trestný čin je úmyselným trestným činom (§ 17 Tr. zákona), pričom úmyselné zavinenie musí zahŕňať všetky znaky objektívnej stránky tohto trestného činu. Úmyselné zavinenie, minimálne vo forme nepriameho úmyslu, teda musí pokrývať konanie, následok, ako aj príčinný vzťah medzi konaním a spôsobeným následkom. Znamená to, že páchatel, ktorý iného uvádza do omylu alebo využíva niečí omyl, musí konať aspoň v nepriamom úmysle. Úmyselné zavinenie sa pritom u páchatela vyžaduje už od začiatku jeho konania voči poškodenému.

Pri posudzovaní viny za trestný čin podvodu, ktorého sa páchatel dopustil v postavení štatutárneho orgánu právnickej osoby, je potrebné zvážiť i dopady finančnej krízy a reálne možnosti pozitívnej zmeny stavu jej hospodárenia v určitom časovom výhľade. Zistenie, že právnická osoba (obchodná spoločnosť) nedisponovala takými prostriedkami, ktoré by jej v okamihu dojednania záväzku umožňovali naplniť jej hospodársky účel, neznamená, že v prípade ďalšieho prevádzkovania podnikania nemohla vytvoriť zisk, z ktorého by splnila predmetný záväzok (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 6Tdo 568/2015).

Aj záver o existencii eventuálneho podvodného úmyslu možno urobiť iba za predpokladu, ak v čase vzniku záväzku nebolo možné vôbec dôvodne očakávať dostatočné zdroje k splneniu záväzku alebo ak sa páchatel spoliehal bezdôvodne na budúce neisté skutočnosti, ktoré však nenastali. Zistenie, že právnická osoba nedisponovala takými prostriedkami, ktoré by jej v okamihu uzavretia zmluvy umožňovali budúcu úhradu dojedanej ceny, neznamená, že v prípade ďalšieho fungovania nemohla generovať zisk, ktorý by jej k tomuto slúžil. Je pritom bežné, o to viac v sektore stavebníctva, že jednotlivé subjekty vstupujú do obchodných vzťahov s negatívnou platobnou bilanciou, ktorú následne eliminujú príjmami z vykonanej práce. Všetky tieto okolnosti je však treba hodnotiť v ich vzájomnej súvislosti. Nie je možné prikladať zásadný význam len niektorej z nich. Nevyhnutným predpokladom pre záver o uzročení páchatela so zamýšľaným následkom je preukázanie toho, že páchatel si daný následok predstavoval ako možný a nepočítal so žiadnou konkrétnou okolnosťou, ktorá by mohla zabrániť následku (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu ČR sp. zn. IV.ÚS 541/2021).

Záver o tom, či tu je zavinenie v zmysle Trestného zákona a v akej forme (§ 15 a § 16 Tr. zákona), je záverom právnym. Tento právny záver o subjektívnych znakoch trestného činu sa však musí zakladať na skutkových zisteniach súdu vyplývajúcich z vykonaného dokazovania rovnako, ako záver o objektívnych znakoch trestného činu. Skutočnosti duševného (psychického) života významné pre právny záver o tom, či tu je zavinenie a v akej forme, sú predmetom dokazovania práve tak, ako všetky ostatné okolnosti naplňujúce znaky trestného činu (R 60/1972-IV.).

V predmetnej trestnej veci obžaloba vychádza z predpokladu, že obžalovaný vedel, že spoločnosť B. D. D. za dodaný tovar nezaplatí, a to s ohľadom na objem celkového zadĺženia, ktorý vznikal postupne pred objednaním tovaru. Uvedený záver však v konaní bez dôvodných pochybností preukázaný nebol.

V prvom rade je potrebné poukázať na to, že objem celkového zadĺženia spoločnosti B. D. D. v čase objednania predmetného tovaru dokazovaný nebol. Nebolo preukázané, aby pasíva spoločnosti prevyšovali jej aktíva a už vôbec nie, aby v tom čase bola spoločnosť v takom hospodárskom stave, že obžalovaný nemohol dôvodne očakávať dostatok prostriedkov na následnú úhradu objednávaného tovaru. V čase objednávania predmetného stavebného tovaru išlo o funkčnú spoločnosť, ktorá sa zaoberala výstavbou podkrovných bytov, domov, rekonštrukciou a montážou strešných krytín. Všetky poškodené spoločnosti so spoločnosťou obžalovaného obchodovali niekoľko rokov, pričom dovtedy všetky predchádzajúce záväzky boli vždy uhradené. Aj následne spoločnosť B. D. D. od poškodených odoberala stavebný materiál, ale už len po úhrade hotovosti (čo potvrdzujú predložené pokladničné doklady a výpovede svedkov A. G. C. a O. Q.). Teda v roku 2008 spoločnosť obžalovaného vykonávala stavebné práce, pričom nebolo preukázané, že obžalovaný nemal dôvod očakávať, že z nich bude mať dostatok prostriedkov na úhradu za objednaný stavebný tovar. Z uvedeného je tiež možné vyodiť, že obžalovaný v tom čase roku 2008 nemal v úmysle ukončiť činnosť spoločnosti B. D. D. a zneužiť ju na protiprávne obohatenie sa, ale obchodný podiel v spoločnosti previedol na iného až vo februári 2011.

Pochybnosti o podvodnom úmysle obžalovaného v čase vzniku záväzkov vyvoláva aj pohyb na účte vo vtedajšej P. K., na ktorom až do októbra 2008 boli mesačne vykonávané státisícové až miliónové kreditné a debetné obraty (v slovenských korunách) a k prekročeniu limitu kontokorentného úveru došlo až v októbri 2008 (vtedy došlo aj k zníženiu objemu obrátov).

Opomenúť nie je možné ani význam finančnej krízy, ktorá nastala v roku 2008 a znížila kúpyschopnosť obyvateľstva, pričom v stavebníctve boli jej dopady veľmi výrazné, ako aj zvýšenie cien stavebného materiálu, ku ktorému podľa svedka A. C. v rokoch 2007-2008 došlo až o okolo 50 %. Aj na tieto skutočnosti poukazyval obžalovaný ako na dôvody, pre ktoré následne nebol schopný uhradiť všetok odobratý tovar, keď zákazníci neboli ochotní uhradiť mu zvýšené náklady. Práve neuhradením vykonaných stavebných prác obžalovaný poškodeným vysvetľoval meškanie s úhradami predmetných faktúr (svedok D. M., O. Q., G. R. B.).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ani podľa odvolacieho súdu nie je možné dospieť k praktickej istote o tom, že obžalovaný už v čase vzniku predmetných záväzkov konal v úmysle ich nespĺniť alebo aspoň s vedomím, že ich nebude môcť splniť v súlade s dojednanými podmienkami, a že tým uvádza poškodených do omylu, aby sa na škodu ich majetku obohatil (prípadne aby obohatil obchodnú spoločnosť B. D. D.).

V súvislosti s tým je potrebné zdôrazniť, že v trestnom konaní dochádza k výraznému zásahu do základných práv jednotlivca a do jeho života – pretože môže vyústiť do uloženia trestu odňatia slobody aj na mnoho rokov – musí mať takýto zásah dostatočne silné ospravedlnenie. Musí byť jednoznačne zistené a preukázané, že sa skutok, ktorý je predmetom obžaloby, objektívne stal, že predstavuje skutočne závažnú hrozbu pre spoločnosť ako celok a že odsúdená osoba je skutočne tou, ktorá toto konanie spáchala alebo sa na jeho páchaní podieľala. K zisteniu a osvedčeniu týchto skutočností slúžia dôkazné prostriedky, ktorými má byť preukázané mimo akúkoľvek rozumnú pochybnosť, že je obvinený, resp. obžalovaný vinný. Princíp prezumpcie neviny vyžaduje, aby to bol štát, kto nesie konkrétne dôkazné bremeno; ak existujú akékoľvek rozumné pochybnosti, nie je možné ich vyložiť v neprospech obvineného, resp. obžalovaného, ale naopak je potrebné ich vyložiť v jeho prospech. Z princípu prezumpcie neviny plynie pravidlo in dubio pro reo, podľa ktorého, ak nie je v dôkaznom konaní dosiahnutá praktická istota o existencii relevantných skutkových okolností, t.j. sú prítomné dôvodné pochybnosti vo vzťahu k skutku či osobe páchatela, ktoré nie je možné odstrániť ani vykonaním ďalšieho

dôkazu, je potrebné rozhodnúť v prospech obvineného. Ani vysoký stupeň podozrenia sám osebe nie je schopný vytvoriť zákonných podklad pre odsudzujúci výrok. Inak povedané, trestné konanie vyžaduje v tomto ohľade ten najvyšší možný stupeň istoty, ktorý možno od ľudského poznania požadovať, aspoň na úrovni všeobecného pravidla „preukázania mimo akúkoľvek rozumnú pochybnosť“ (nález ÚS ČR sp. zn. I.ÚS 3094/2008 z 29.4.2009).

Výrok o vine nemožno založiť len na indíciách a domnienkach alebo pravdepodobných záveroch alebo len na skutočnosti, že nemožno vylúčiť, že skutok spáchal obžalovaný. Výrok o vine musí byť založený na skutkovom stave, o ktorom nie sú žiadne dôvodné pochybnosti, a ktorý nepochybne vyplýva z vykonaného dokazovania. Zároveň platí zásada, že obvinený nie je povinný dokazovať svoju nevinu, ale vina mu musí byť dokázaná, a to spôsobom nevzbudzujúcim žiadne pochybnosti. Na vinu obvineného nemožno usudzovať zo spôsobu jeho obhajoby, napr. z toho, že zámerne (teda úmyselne) vypovedal nepravdu, popieral určité skutočnosti a pod. Taký postup súdu by znamenal potlačovanie práva na obhajobu, odporoval by prezumpcii nevinu a tiež vyhľadávacej zásade zakotvenej v § 2 ods. 5 Trestného poriadku (podobne uznesenie NS SR sp. zn. 4To/10/2020).

Za danej dôkaznej situácie, po starostlivom uvážení všetkých uvedených skutočností jednotlivo i v ich súhrne, aj podľa odvolacieho súdu nie je možné bez akejkoľvek rozumnej pochybnosti určiť, ktorá z alternatív skutkového deja zodpovedá skutočnosti. Preto je potrebné pri zachovaní zásady „in dubio pro reo“ zvoliť alternatívu pre obžalovaného najpriaznivejšiu, pri ktorej nie je naplnená subjektívna stránka predmetného trestného činu podvodu. Z tohto dôvodu jeho skutok nie je trestným činom a preto okresný súd rozhodol správne, keď obžalovaného oslobodil spod obžaloby podľa § 285 písm. b) Tr. poriadku.

Vzhľadom na uvedené krajský súd odvolanie okresného prokurátora podľa § 319 Tr. poriadku ako nedôvodné jednomyseľne zamietol.
jednomyseľne

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.